

Emni, F. T., & Ayaz, Ç. E. (2020); Yükseköğretim kurumlarının misyon bildirimlerinin inovasyon *KOCATEPEİİBF Dergisi*, Haziran 2020, 22(1), 89-100.

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ MİSYON BİLDİRİMLERİNİN İNOVASYON TEMELİNDE ANALİZİ

FİLİZ TUFAN EMİNİ¹ ÇAĞLAR EREN AYAZ²

ÖZ

Değişime öncülük edecek kurumlar arasında ilk sıralarda sayılabilecek olan yükseköğretim kurumlarının bu süreçteki rolü, kurumsal, toplumsal ve ulusal gelişim bakımından büyük önem taşımaktadır. Kurumların amaç ve hedeflerinin en genel ifadesi olan ve kurumsal faaliyetlerin yönünü belirleyen misyon bildirimleri de, bu bağlamda değerlendirildiğinde, inovasyona ilişkin kavramlar içermelidir. Bu gereklilikten hareketle, çalışma kapsamında, Türkiye’de faaliyet gösteren devlet ve vakıf üniversiteleri bünyesindeki Fakültelerin misyon bildirimleri, MAXQDA 2018 Analytics Pro paket programı aracılığı ile ilgili metinde yer alan inovasyon ile ilgili bileşenlerin tespit edilerek kodlanması suretiyle incelenmiştir. İlgili fakültelerin misyon bildirimlerinde inovasyona ilişkin kavramların hangi bağlamda kullanıldığı ve kullanım sıklıkları, devlet ve vakıf üniversiteleri bakımından karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş ve devlet ile vakıf üniversitelerinin farklılaştıkları ve benzerlik gösterdikleri alanların ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda; ilgili fakültelerin misyon bildirimlerini yayımlamalarına ilişkin sayısal verilere, inovasyona ilişkin kavramların misyon bildirimleri içindeki kullanım alanlarına, devlet ve vakıf üniversitelerinin inovasyonu hedefledikleri alanlar bakımından benzerlik ve farklılıklarına, inovasyona ilişkin kavramların kullanım sıklıklarına ilişkin sonuçlar elde edilmiş, farklı üniversiteler bünyesindeki fakülteler arasında benzer ya da tamamen aynı içeriğe sahip misyon bildirimlerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Fakülte, Misyon Bildirimi, İnovasyon, İçerik Analizi.

JEL Kodları: H83, I23, O39.

AN ANALYSIS OF MISSION STATEMENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTES IN TERMS OF INNOVATION

ABSTRACT

As one of the leader institutions in development, the role of universities in this process, have a great importance in institutional, social and national development. In this context; mission statements, which are the general expression of the aims of institutions and which determine the direction of institutional activities, should include innovative concepts. Therefore, mission statements of the faculties Turkish state and foundation universities have been examined by identifying and coding the terms about innovation via MAXQDA 2018 Analytics Pro software. The study aims revealing the similarities and differences between state and foundation universities by analysing the context and frequencies of innovative concepts used in the mission statements comparatively. As a result of the study; quantitative data about the faculties publishing their mission statements and consequences about the usage areas of innovative terms, the similarities and differences of state and foundation universities in terms of the target areas of innovation and the frequencies of the usage of innovative terms in mission statements have been obtained. Also it has been determined that there are similar or completely identical mission statements among the faculties within different universities.

Keywords: University, Faculty, Mission Statement, Innovation, Content Analysis.

JEL Codes: H83, I23, O39.

¹ Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, ftemini@comu.edu.tr- ORCID: 0000-0002-9040-0811

² Doktora Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, ceayaz@gmail.com -ORCID: 0000-0003-3248-6159

"Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: SBA-2018-2671

GİRİŞ

Bir kurumu, örgüt kültürü etrafında bir araya getirici ve çalışanları birbirine bağlayıcı nitelikte olan (Campbell ve Nash, 1992:12; Fugazzotto, 2009:285,288; DuFour, 1997:54; Reisman, 1986:393) misyon bildirimleri, kurumun önceliklerini, yönünü, niyet ve amaçlarını, hedeflerini, değerlerini ve süreçlerini içerir (Busch ve Folaron, 2005:415; Firmin ve Gilson, 2010:60; Jovanov Marjanova ve Sofijanova, 2014:180). Bu ifade, ilham vericidir, kuruma rehberlik eder, onu tanımlar ve varlık nedenini ortaya koyar (Gow, 2009:24; Reisman, 1986:393; Taylor ve Morphey, 2010:483; Sevier, 2003:292; Mathews, 2015:53).

İnovasyon, iş uygulamaları, işyeri organizasyonu veya dış ilişkilerde yeni veya önemli ölçüde iyileştirilmiş bir ürünün (iyi veya hizmet) veya sürecin, yeni bir pazarlama yönteminin veya yeni bir örgütsel yöntemin uygulanması şeklinde tanımlanmaktadır. Bir inovasyon için asgari gereksinim, ürün, süreç, pazarlama yöntemi veya örgütsel yöntemin örgüt için yeni (veya önemli ölçüde iyileştirilmiş) olması gerektiğidir (Lee, 2015:472).

Örgütün bilgi ve fikirlerini farklı endüstrilerden yeni ürünlere, süreçlere ve sistemlere dönüştürme kabiliyeti ve / veya mevcut ürün, süreç ve sistemleri yeni endüstrilere uyarlama yeteneği (Hauge vd., 2017:388; Lawson ve Samson, 2001:382-384) olarak nitelendirilen inovasyon ile, diğer sektörlerden gelen mevcut çözümler, örgütün mevcut pazar ve ürün/hizmetlerinin ihtiyacını karşılamak doğrultusunda yaratıcı bir şekilde taklit edilir ve yeniden çevrilir (Enkel ve Gassmann, 2010:256; Fagerberg, 2015:2)

Yükseköğretim kurumları açısından bakıldığında, misyon bildirimleri, okulun karakterini ve felsefesini, öğrencilerin özelliklerini ve ihtiyaçlarını yansıtmalı ve eğitim programında açıkça belirtilmelidir (Gow, 2009:24-25; Zandstra, 2012:119). Bu unsurların eksikliği, bir kurumun karşılaşılabileceği hemen hemen tüm kronik sorunların temel nedenidir (Covey, 1991:163-170).

Yükseköğretim kurumları ayrıca radikal reform, değişim ve inovasyonların gerçekleştirilmesi noktasında, açık ve net misyon bildirimleri geliştirmeleri beklenen kurumlar olarak tanımlanmaktadır (Jungblut ve Jungblut, 2017:537). Bu anlamda, 1990'larla birlikte, birçok üniversite, başarıya ulaşmak adına, misyon bildirimlerinde, amaçlarında, müfredatlarında ve genel eğitim kurslarında büyük revizyonlar yapmıştır (Morphey ve Hartley, 2006:456). Hızla değişen bir dünyada kararlar almak için çalışanlar ve paydaşlarca paylaşılan bir uzun vadeli yön duygusu sağlayarak, kuruluşu bir pusula (Busch ve Folaron, 2005:416) misali hizmet eden misyon bildirimleri, aynı zamanda örgütün geleceğe dönük vizyonunu ve stratejik planını da şekillendirmektedir (Kibuuka, 2001:87; Velcoff ve Ferrari, 2006:329). Bu nedendir ki değişen çağın gereklerine uyum sağlayabilmek adına inovatif nitelik arz etmelidir.

Türkiye'de yükseköğretim kurumları, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu (R. G. Tarih : 6/11/1981 Sayı : 17506) çerçevesinde faaliyet göstermektedirler. Dolayısıyla çalışmada göz önüne alınması gereken bir diğer gösterge, yükseköğretim kurumlarının ilgili kanun çerçevesinde belirlenen misyonlarıdır. Kanuna göre (md. 4) Türkiye'de yükseköğretimin amacı, "Öğrencilerini; ... , ilgi ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek, aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri, davranış ve genel kültürüne sahip, vatandaşlar olarak yetiştirmek, ... Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak, refah ve mutluluğunu artırmak amacıyla; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak ve hızlandıracak programlar uygulayarak, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlamak, ... yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır" şeklinde ifade edilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de faaliyet gösteren devlet üniversiteleri ile vakıf üniversitelerinin İktisadi ve İdari Bilimler, Siyasal Bilgiler, Sosyal Bilimler, Yönetim Bilimleri, İktisat, İşletme, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakülteleri ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültelerinin misyon bildirimlerinin inovatif unsurlar açısından incelenmesidir.

1. LİTERATÜR

Çalışmaya ilişkin literatür, yükseköğretim kurumlarının misyon bildirimlerinin içeriğinin incelendiği çalışmalar ve genel olarak inovasyon göstergelerinin ortaya konduğu çalışmalar olmak üzere iki ayrı kategoride ele alınmıştır. Misyon bildirimlerinde yer alan inovasyon göstergelerine ilişkin bir çalışmaya rastlanmamış, ancak bazı çalışmalarda, incelenen misyon bildirimlerinin temaları kodlanırken inovasyon bileşenlerinin ayrı bir kategoride ele alındığı göze çarpmıştır.

Misyon bildirimleri üzerine çalışan araştırmacılardan Morphey ve Hartley (2006), Amerika Birleşik Devletlerinde rastgele seçtikleri dört yıllık eğitim veren 300 üniversitenin misyon bildirimleri üzerine, bu temsili kurumların misyon ifadelerinin kurumlar kadar değişip değişmediğini belirlemek amacıyla bir

çalışma yürütmüşler ve bu bildirimlerde en yaygın şekilde kullanılan terimleri/unsurları ortaya çıkarmışlardır. Çalışmada elde edilen sonuçlar, ilgili kolejlerin misyon bildirimlerinde ön plana çıkan bileşenlerin, kamu, görev, hizmet, öğretim merkezli, dünyaya hazırlama, mezun, öğrenci gelişimi terimleri olduğunu göstermektedir.

Firmin ve Gilson (2010), Amerika’da faaliyet gösteren 107 adet dini eğitim veren kolejlerin misyon bildirimlerini, temasal açıdan incelemiş ve en çok kullanılan temaların eğitim, Hristiyan, hizmet, toplum, hayat ve akademisyenler olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Özdem (2011), Yükseköğretim kurumlarının stratejik planlarında yer alan vizyon ve misyon ifadelerini analiz ettiği çalışmada, üniversitelerin stratejik planlarına internet üzerinden ulaşılmış ve elde edilen verileri, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, üniversiteler misyon metinlerinde en çok nitelikli insan gücü kaynağı yetiştirmeye yönelik hizmetlerle ilgili ifadeler yer vermiştir. Bu konu ile ilgili olarak üniversiteler misyon ifadelerinde en çok “Evrensel nitelikte, yeterli ve yetkin bilgiye sahip olmak” ifadesini vurgulamışlardır.

Arabacı ve Şener (2014), Türkiye’deki üniversitelerin misyon ifadelerinde kullandıkları öğeleri tematik açıdan değerlendirmek amacıyla yaptıkları çalışmada 103 devlet ve 65 vakıf üniversitesinin web sayfalarında yer alan misyon ifadelerini incelemişlerdir. Bu ifadeler genel olarak incelendiğinde; üniversitelerin “Eğitim Öğretim Hizmeti” temasına ilişkin görev tanımlarını daha sıklıkla kullandıkları görülmüştür. Kullanım sıklığına göre bu temayı “Toplumsallık”, “Evrensellik”, “Bilim ve teknoloji”, “Değerler”, “Faaliyet alanı” ve “Demokrasi” temaları izlemiştir.

Yıldız (2016), Üniversitelerin hizmetlerini yerel kalkınmaya öncelik vererek nasıl sunabileceği üzerine odaklanmış ve teori-analiz-sentez mantıksal bütünlüğü içinde, doküman içeriği analiziyle, niteliksel araştırma yöntemleri kapsamında kurguladığı çalışmada, seçtiği üç yeni üniversitenin uygulamalarından elde ettiği verileri ortaya koymuştur.

Jungblut ve Jungblut (2017), Alman devlet üniversitelerinde yürüttükleri nitel bir çalışma ile misyon bildirimini analizi yapmışlardır. Çalışmada üniversite misyon bildirimlerinde kullanılan temalar ortaya çıkarılmıştır. Çalışmada, ağırlıklı olarak tarihçe, kimlik, yerel profil, lokasyon, uzmanlık, öğretim, araştırma, inovasyon, öğrenci yaşamı, sosyal sorumluluk, cinsiyet eşitliği, uluslararası işbirliği ile ilgili temalar tespit edilmiştir. Bu temalardan inovasyon teması altında yapılan kodlamalar, araştırma, bilim, teknoloji, bilgi transferi şeklindedir.

Ulusal ve uluslararası literatür, inovasyon göstergeleri açısından incelendiğinde aşağıdaki bileşenler ortaya çıkmaktadır (Arora, 1997:391; Blundell vd., 1999:530; Cohen vd.,2002: 1349; Anton ve Yao, 2004:3; Apak vd., 2008; Kavak, 2009:619-623; Ersöz, 2009:7-8; Yıldırım, 2011; Güloğlu ve Tekin, 2012; Tüylüoğlu ve Saraç, 2012:41-44; Özbek ve Atik, 2013:197-202; Lee, 2015:472-73; Fu vd., 2016:3; Unceta vd., 2016:193; Sungur vd., 2016; Saatçioğlu ve Bildirici, 2017:49; Heras ve Ruiz-Mallén, 2017:2492; Hauge vd., 2017:390-391; Edquist vd., 2018:196-197; Manyuchi, 2018:484; Süt ve Çetin, 2018:300-302; Çetin ve Süt, 2018:622-624):

- Bilgi üretimi ve yönetimi, bilgiyi amaçlı, hedefe yönelik bir şekilde işleme, yorumlama, kodlama, işleme ve erişme yeteneği
- Tüm seviyelerde yaratıcılığı ve farklı düşünceleri teşvik etmek
- Güçlendirilmiş çalışanlar
- Ar-Ge faaliyetleri ve performansı
- Yeni ürün ve süreç ortaya koymak, ürün ve hizmet üretiminde yeni yollar yaratmak
- Örgütsel değişim
- Marka-patent almak/olmak, keşif
- Pazarda öncü konumda olmak, değer ve fark yaratmak,
- Teknoloji kullanımı, çekirdek teknoloji stratejilerini yenilik stratejisi ve iş stratejisi ile ilişkilendirme
- Kaynakları doğru ve etkili bir şekilde ihtiyaç duyulan yerlere yönlendirmek.
- İnovasyon için çabalama isteği/güdü

2. YÖNTEM

Yükseköğretim Kanununda, yükseköğretimin amaçları arasında, toplumsal refahın artırılması ile ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaya katkıda bulunulmasına yer verilmiştir. Kalkınmanın ve refahın sağlanması, sosyal bilimler alanındaki ekonomi, siyaset bilimi, kamu yönetimi gibi alanların da konusuna girmektedir. Bu çerçevede çalışmanın analize dayanan bu kısmında, Türkiye’de faaliyet gösteren üniversitelerin, sayılan bu alanlarda lisans düzeyinde eğitim veren İktisadi ve İdari Bilimler, Siyasal Bilgiler, Sosyal Bilimler, Yönetim Bilimleri, İktisat, İşletme, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakülteleri ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültelerinin misyon bildirimleri, inovasyon temelinde incelenmektedir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemine dayanmaktadır. Dolayısıyla ikincil veriler üzerinden bir değerlendirme sunulmaktadır. Doküman incelemesi, araştırmacının ikincil veriler aracılığı ile birtakım sonuçlara ulaşmasını sağlayan, bu nedenle de zaman ve kaynak tasarrufu ile araştırmanın yürütmesini mümkün kılan bir yöntemdir. İlgili dokümanlardan derlenen bilgiler, içerik çözümlenmesine tabi tutularak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmada, ilgili kurumların misyon bildirimlerine, kurumların web sayfaları aracılığı ile ulaşılmıştır. Dolayısıyla araştırma, ilgili kurumların web sayfalarında yer alan bilgiler ile sınırlıdır.

Web sayfasından edinilen misyon bildirimleri, kolay kodlama imkânı sağlaması açısından Microsoft Office Word ortamına kopyalanarak taşınmıştır. Ardından MAXQDA 2018 Analytics Pro paket programı aracılığı ile ilgili metinde yer alan inovasyon ile ilgili bileşenler bulunarak kodlanmıştır.

Çalışmada, üniversitelerin isimleri yerine, üniversitelere, fakültele ve bölümlere tanımlanan kodlar kullanılacaktır. Bu çerçevede devlet üniversitelerine D1 ile, vakıf üniversitelerine ise V1 ile başlayan ve sayısal olarak artan kodlar tanımlanmıştır. Çalışma kapsamına giren birden fazla fakültesi bulunan üniversitelerde bu fakülteler F1 ile başlayan ve sayısal olarak artan kodlarla gösterilmiştir. Misyon bildirimlerini bölümler bazında veren fakülteler için ise bu bölümlere B1 ile başlayan ve sayısal olarak artan kodlar tanımlanmıştır.

Çalışmada, üniversitelerin misyon bildirimlerinde inovasyon ile ilgili olarak kullanılan kavramlar taranmıştır. Misyon bildirimlerinde taranan bu kavramlar; inovasyon, inovatif, yeni, yenilik, yenilikçi, bilim, teknoloji, bilgi, üretim, üretken, üretici, araştırma, gelişim, gelişme, geliştirme, iyileştirme, katkı sağlama, katkıda bulunma, değişim, girişim, girişimci, yaratıcı, lider, önder, öncü, söz sahibi, strateji, stratejik, gelecek, çözüm, örnek olma, yön verme, fark yaratma, farklılaşma, değer yaratma ve projedir.

Taranan bu kavramlar için kullanılan kod ve alt kodlar Şekil 1’de gösterilmiştir:

Şekil 1: Kod Listesi

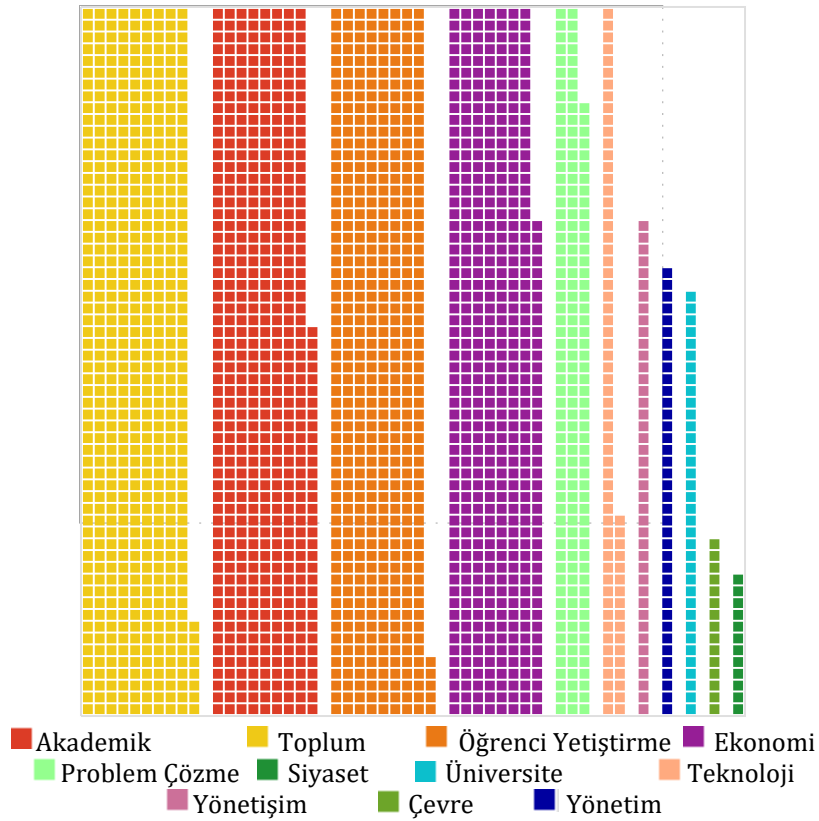
Metnin kodlanmasının ardından, inovasyona ilişkin kavramların kullanıldığı bağlamı gösteren belge portreleri ile misyon bildirimlerinde yer alan inovasyona ilişkin kavramlardan oluşan kelime bulutları, devlet ve vakıf üniversiteleri için ayrı ayrı oluşturulmuştur. Ayrıca MaxMaps fonksiyonu ile, kodların frekanslarının yer aldığı “İki-Vaka Modeli” belge haritası oluşturulmuştur. Yapılan bu analizler sonucunda elde edilen portre, kelime bulutu ve haritalar, devlet ve vakıf üniversiteleri bağlamında karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

3. BULGULAR

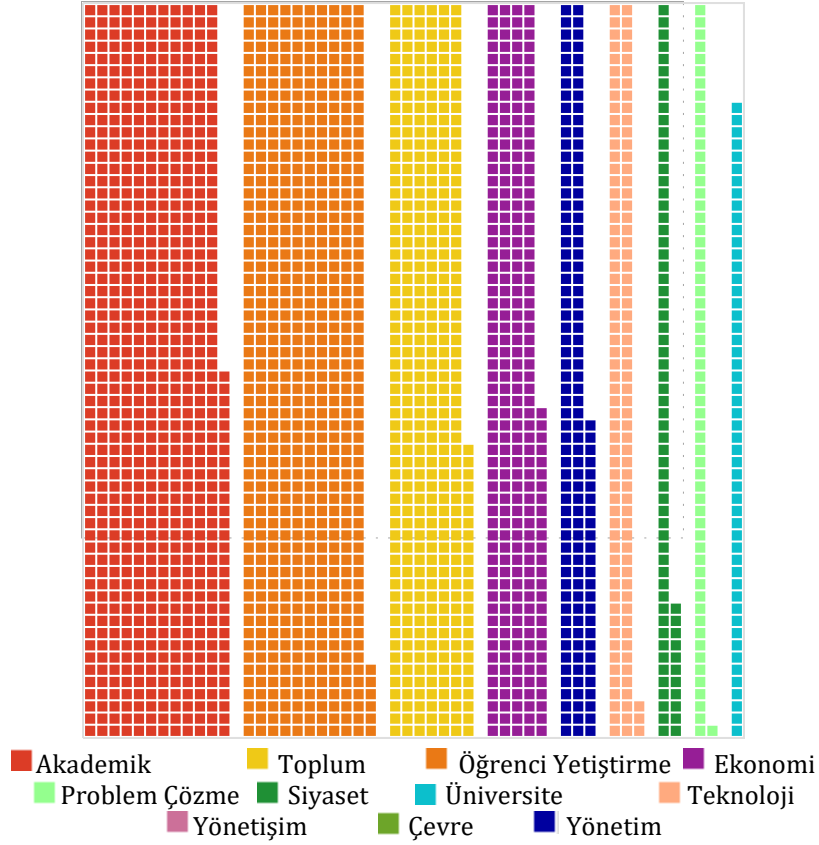
Türkiye’de faaliyet gösteren toplam 201 üniversiteden 165’inde çalışma kapsamında bulunan toplam 184 adet fakülte mevcut olup, bu fakültelerden 115’i fakültelerinin misyon bildirimlerini paylaşmış, 11 fakülte ise misyon bildirimlerini bölümler bazında paylaşmıştır. Misyon bildirimlerine internet sayfasında yer veren üniversitelerin 106’sı devlet, 20’si ise vakıf üniversitesidir. Çalışma kapsamında bulunan 58 fakülte, internet sayfasında misyon bildirimine yer vermemiştir. Bu fakültelerin 19’u devlet, 39’u vakıf üniversitelerinin bünyesinde bulunmaktadır. Misyon bildirimlerini paylaşan 8 fakültenin misyon bildiriminde ise inovasyona ilişkin herhangi bir kavram bulunmamaktadır. Bu fakültelerin de biri devlet, yedisi vakıf üniversitesi bünyesindedir. Ayrıca misyon bildirimlerini bölümler bazında paylaşan 11 fakültede bulunan bölümlerden 30’unun misyon bildirimini bulunmamakta, 5’inin ise misyon bildiriminde inovasyon ile ilişkili bir kavram yer almamaktadır.

Misyon bildirimlerinde yer alan inovasyona ilişkin kavramlar, kullanıldığı bağlam çerçevesinde kodlanarak aşağıdaki belge portreleri oluşturulmuştur.

Şekil 2: Devlet Üniversiteleri Belge Portresi

Şekil 3: Vakıf Üniversiteleri Belge Portresi

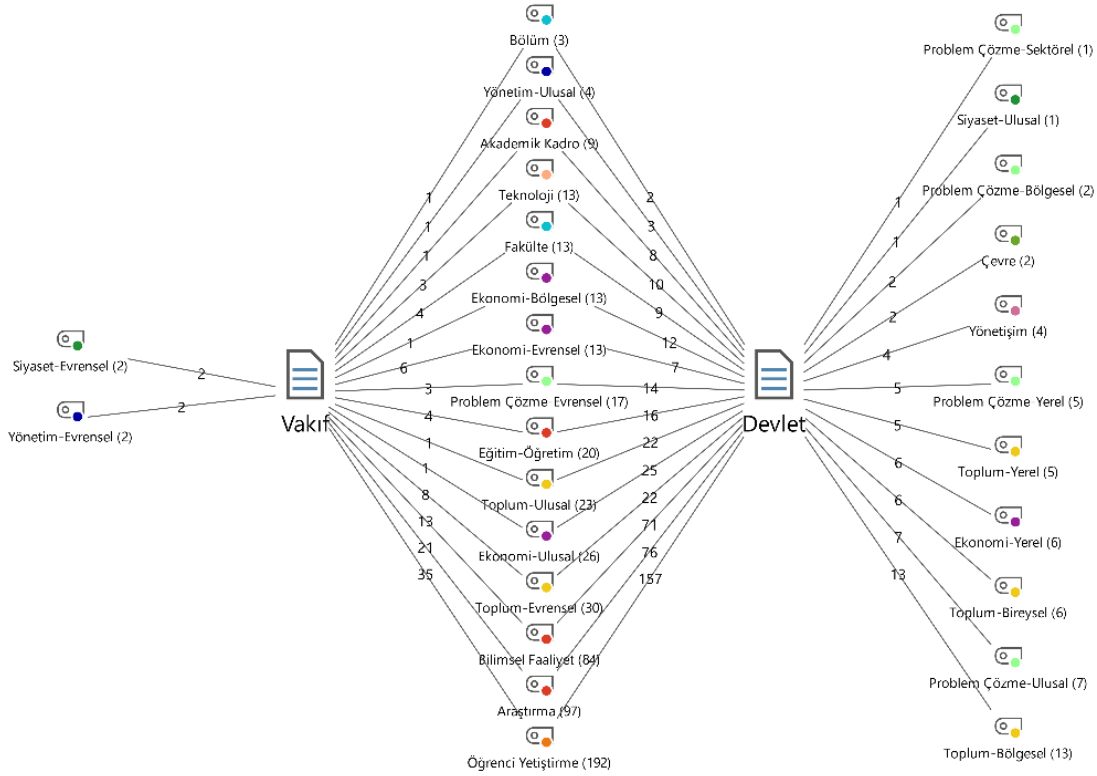

94

Belge portrelerine göre, devlet üniversitelerinin misyon bildirimlerinde inovasyona ilişkin kavramların kullanımında ilk sırada toplum gelmektedir. Toplumu, sırasıyla; akademi, öğrenci yetiştirme ve ekonomi kodları takip etmektedir. Vakıf üniversitelerinde ise ilk sırada akademik faaliyetlere ilişkin inovatif kavramlar yer alırken, bu kodu sırasıyla öğrenci yetiştirme, toplum ve ekonomi kodları takip etmektedir. Bu portreler, üniversitelerin inovasyon çerçevesindeki öncelik sıralamalarının da bir görüntüsü niteliğindedir. Bu bağlamda devlet üniversiteleri toplumsal anlamda inovasyona öncelik verirken, vakıf üniversitelerinin önceliği akademik faaliyetlerde inovasyonun sağlanmasıdır. Portrelerde son sırada yer alan kodlara bakıldığında ise; devlet üniversitelerinde “siyaset”, vakıf üniversitelerinde ise “üniversite” kodu görülmektedir. Bir başka ifadeyle; devlet üniversiteleri için siyaset alanında inovasyon en az değinilen konu iken, vakıf üniversiteleri, inovatif üniversite olma hedefine son sırada yer vermiştir.

Çalışmada kullanılan kodların frekansları ile devlet ve vakıf üniversitelerince kullanım sıklıkları ve ortak kullanım durumları, Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4: İki Vaka Modeli

Şekil 4 incelendiğinde; evrensel siyaset ve evrensel yönetim kodlarının yalnızca vakıf üniversitelerinde bulunduğu, bir başka ifadeyle yalnızca vakıf üniversitelerinin misyon bildirimlerinde bu alanlarda inovasyona ilişkin ifadelerin mevcut olduğu görülmektedir. Aynı şekilde; sektörel, yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde problem çözme; bireysel, yerel ve bölgesel toplum; yerel ekonomi, ulusal siyaset, çevre ve yönetim alanlarına yönelik inovasyona ilişkin ifadeler de yalnızca devlet üniversitelerinin misyon bildirimlerinde yer almaktadır. Vakıf ve devlet üniversitelerinin misyon bildirimlerinde inovasyona ilişkin ifadelerin bağlamlarındaki ortaklık incelendiğinde ise; öğrenci yetiştirme, araştırma ve bilimsel faaliyet alanlarının ön planda olduğu görülmektedir. Hem devlet hem de vakıf üniversiteleri, öncelikli olarak bu alanlarda inovasyona ilişkin amaç ve hedeflere sahip olduklarını, misyon bildirimleri aracılığıyla açıklamıştır.

Devlet ve vakıf üniversitelerinin misyon bildirimlerinde yer alan inovasyona ilişkin kavramların yer aldığı kelime bulutları da oluşturulmuş olup, Şekil 5'te devlet, Şekil 6'da ise vakıf üniversitelerine ait kelime bulutları yer almaktadır. Her iki kelime bulutunda da görüldüğü gibi, hem devlet hem de vakıf üniversitelerince inovasyon ile ilişkili olarak en sık kullanılan kavram "bilim"dir. Bunun yanı sıra bilgi, araştırma, gelişim gibi kavramlar da hem vakıf hem de devlet üniversitelerince sıklıkla kullanılmıştır. Katkı sağlamak, geleceği hedeflemek, yaratıcı ve üretici olmak, stratejik hareket etmek, düşünce üretmek, iyileştirme sağlamak, proje üretmek, yenilikçi olmak, değişimi sağlamak, teknolojiyi kullanmak, öncülük etmek, değer katmak gibi inovatif yaklaşımlar da devlet ve vakıf üniversitelerinin misyon bildirimlerinde ortak amaçlar olarak göze çarpmaktadır. Çözüm üretmek, özgün olmak ve üstünlük sağlamak gibi amaçlar yalnızca devlet üniversitelerinin misyon bildirimlerinde yer alırken; işbirliği sağlamak, sürdürülebilirlik, mükemmeliyet, yön verme, entelektüel birikim, en önde gelen olma ve ilerleme sağlamaya yönelik ifadeler ise yalnızca vakıf üniversitelerinin misyon bildirimlerinde yer almıştır. Özellikle işbirliği ve sürdürülebilirlik ve ilerleme sağlama gibi önemli alanların devlet üniversiteleri tarafından yeterli düzeyde ele alınmamış olması, bu üniversiteler açısından bir eksiklik olarak değerlendirilebilir. Vakıf üniversitelerinin ise çözüm üretme konusuna misyon bildirimlerinde yeterli düzeyde yer vermemiş olması, üniversitelerin toplumsal amaçları bakımından bir eksikliğe işaret etmektedir.

SONUÇ

Örgütlerin amaç, hedef ve önceliklerinin ifadesi olan misyon bildirimleri, yükseköğretim kurumları açısından bakıldığında reform, değişim ve inovasyonların gerçekleştirilmesi bağlamında da ifadeler içermesi beklenen metinlerdir. Zira üniversiteler; değişim ve inovasyon konusunda öncü olabilecek kurumlardır. Ayrıca stratejik planların şekillenmesinde önemli bir rolü olan misyon bildirimleri, geleceğe yönelik ifadeler olmaları bakımından da inovatif nitelik taşımaktadır. Yaşanan sürekli gelişim ve değişim süreci çerçevesinde düşünüldüğünde, kurumlar için inovasyondan yoksun bir gelecek öngörüsü mümkün olmayacaktır. Yükseköğretimin kanunla sayılan amaçları bakımından da üniversiteler sosyal ve ekonomik kalkınma, öğrenci yetiştirme, bilgi ve teknoloji üretimi ile bilimsel çalışma ve araştırmalar gibi alanlarda katkı sunması beklenen kurumlardır. Bu alanların tamamı da üniversitelerin inovatif nitelikte olmalarını ve inovasyonu amaçlamalarını, dolayısıyla misyon bildirimlerinde inovasyona ilişkin kavramlara yer vermelerini gerektiren bir başka unsurdur.

Bu çerçevede Türkiye'deki üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler, Siyasal Bilgiler, Sosyal Bilimler, Yönetim Bilimleri, İktisat, İşletme, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakülteleri ile İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültelerinin misyon bildirimleri inovasyon ve inovasyona ilişkin kavramların kullanıldığı bağlam bakımından incelenmiştir. İnceleme sonucunda ilk göze çarpan bulgulardan biri, misyon bildirimini bulunmayan fakültelerin varlığıdır. Çalışma kapsamındaki 184 fakültenin 58'inin misyon bildirimini bulunmamaktadır. Vakıf ve devlet üniversiteleri bu bakımdan ayrı ayrı incelendiğinde, 125 devlet üniversitesinin 19'unun, 59 vakıf üniversitesinin ise 39'unun misyon bildirimine sahip olmadığı görülmektedir. Oransal olarak bakıldığında; devlet üniversiteleri arasında misyon bildirimini paylaşmayan fakültelerin oranı %15 civarında iken, vakıf üniversitelerinde bu oran %66'nın üzerindedir. Bu sayısal veriler çerçevesinde, devlet üniversitelerinin misyon bildirimlerini paylaşma bakımından vakıf üniversitelerine oranla daha ileri düzeyde olduğu söylenebilir. Misyon bildirimlerinde inovasyona ilişkin kavramların yer alması bakımından ise, tam tersi bir durum söz konusudur. Toplamda 8 fakülte ve misyon bildirimlerinde inovasyona ilişkin bir kavrama yer vermemiş olup, bunların 6'sı devlet, 2'si vakıf üniversitesi statüsündedir. Aynı şekilde misyon bildirimlerinin bölümler bazında bildirildiği fakültelerde yer alan 5 bölüm inovasyona ilişkin kavramlara yer vermemiş olup, bunların da 3'ü devlet 2'si vakıf üniversitesidir.

97

İnovasyona ilişkin kavramların kullanıldığı bağlam açısından değerlendirildiğinde ise, devlet üniversitelerinin toplumsal alanda inovasyonları öncelikle amaçladığı görülebilmektedir. Vakıf üniversiteleri için ise öncelikli amaç akademik alanda inovasyonlar olup, topluma yönelik inovatif amaçlar 3. sırada yer almaktadır. İnovatif kavramların misyon bildirimlerinde kullanıldığı bağlamların sıralaması, devlet ve vakıf üniversitelerinde tamamen farklıdır. Bu noktadan hareketle, devlet ve vakıf üniversitelerinin, inovasyonu amaçladıkları alanlar bakımından da farklılaştıklarını söylemek mümkündür. Öncelikli amaçları bakımından farklılık mevcut olsa da, misyon bildirimlerinde yer alan inovatif kavramların, üniversitelerin kanunla sayılan amaçları ile örtüştüğü görülmüştür.

Çalışmada tespit edilen bir başka konu da, misyon bildirimleri arasındaki benzerliklerdir. Misyon bildirimlerinin tamamen veya kısmen aynı olması gibi durumlara, 1 vakıf üniversitesi haricinde tamamen devlet üniversitelerinde rastlanmıştır. Devlet üniversitelerinin misyon bildirimleri arasındaki bu benzerlikler ile vakıf üniversitelerinin büyük bir bölümünün misyon bildirimine sahip olmaması durumları birlikte değerlendirildiğinde, hem devlet hem de vakıf üniversitelerince, misyon bildirimlerinin taşıdığı önemin anlaşılamadığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Anton, J. J. ve Yao, D. A. (2004), "Little Patents and Big Secrets: Managing Intellectual Property", *Rand Journal of Economics*, 35, 1-22.
- Apak S., Ercan, S., Ayhan, U. (2008), "Macroeconomic Determinants of Innovation", *International Conference Patent and Innovation*, Tokyo/Japan: Applied Econometric Association.
- Arabacı, İ. B. ve Şener, G. (2014), "Üniversitelerin Misyon İfadelerinin Tematik Olarak İncelenmesi", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 701-716.
- Arora, A. (1997), "Patents, Licensing, and Market Structure in the Chemical Industry", *Research Policy*, 26, 391-403.
- Blundell, R.; Griffith, R. ve Van Reenen, J. (1999), "Market Share, Market Value and Innovation in a Panel of British Manufacturing Firms", *The Review of Economic Studies*, 66, 529-54.
- Busch, M. ve Folaron, G. (2005), "Accessibility and Clarity of State Child Welfare Agency Mission Statements", *Child Welfare*, 84(3), 415-430.
- Campbell, A. ve Nash, L. (1992), *A sense of mission: Defining direction for the Large Corporation*, MA: Addison-Wesley.
- Cohen, W. M., Goto, A., Nagata, A., Nelson, R. R. ve Walsh, J. P. (2002), "R&D Spillovers, Patents and the Incentives to Innovate in Japan and the United States", *Research Policy*, 31, 1349-67.
- Covey, S. R. (1991), *Principle-centered leadership*, New York: Simon & Schuster.
- Çetin, A. K. ve Süt, E. (2018), "Alternatif İnovasyon Göstergelerinin Büyüme Üzerinde Etkileri: Panel Veri Analizi", *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 4(12), 621-639.
- Dufour, R. (1997), "Make the Words of Mission Statements Come to Life", *Journal of Staff Development*, 18(3), 54-55.
- Edquist, C., Zabala-Iturriagoitia, J. M., Barbero, J. ve Zofio, J. L. (2018), "On the meaning of innovation performance: Is the synthetic indicator of the Innovation Union Scoreboard flawed?", *Research Evaluation*, 27(3), 196-211.
- Enkel, E. ve Gassmann, O. (2010), "Creative imitation: Exploring the Case of Cross-Industry Innovation", *R&D Management*, 40(3), 256-270.
- Ersöz, F. (2009), "Avrupa İnovasyon Göstergeleri (EIS) Işığında Türkiye'nin Konumu", *İTÜ Dergisi*, 6(1), 3-16.
- Fagerberg, J. (2015), "Innovation Policy, National Innovation Systems and Economic Performance: In Search of the Useful Theoretical Framework", *EU-SPRI Conference, Science and Innovation Policy: Dynamics, Challenges, Responsibility and Practice*, UK: Manchester; https://www.sv.uio.no/tik/InnoWP/tik_working_paper_20150321.pdf, (Erişim Tarihi: 24.04.2019).
- Firmin, M. W. ve Gilson, K. M. (2010), "Mission Statement Analysis of CCCU Member Institutions", *Christian Higher Education*, 9(1),60-70.
- Fu, X.; Mohnen, P. ve Zanello, G. (2016), "Innovation and Productivity in Formal and Informal Firms in Ghana.", *Conference on Informality and Development*, https://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/bitstream/handle/10535/10166/Zanello_Innovation%20and%20Productivity%20in%20Formal%20and%20Informal%20Firms%20in%20Ghana.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (Erişim Tarihi: 24.04.2019).
- Fugazzotto, S. (2009), "Mission Statements, Physical Space, and Strategy in Higher Education", *Innovative Higher Education*, 34(5), 285-298.
- Gow, P. (2009), "What Should Mission Statements Do?", *Independent School*, 69(1),24-30.
- Güloğlu B., Tekin R. B. (2012), "A Panel Causality Analysis of The Relationship Among Research and Development, Innovation, and Economic Growth in High-Income OECD Countries", *Eurasian Economic Review*, 2, 32-47.
- Hauge, E. S., Kyllingstad, N. Maehle, N. ve Schulze-Krogh, A. C. (2017), "Developing Cross-Industry Innovation Capability: Regional Drivers and Indicators within Firms", *European Planning Studies*, 25(3), 388-405.

- Heras, M. ve Ruiz-Mallén, I. (2017), "Responsible Research and Innovation Indicators for Science Education Assessment: How to Measure the Impact?", *International Journal of Science Education*, 39(18), 2482-2507.
- Jovanov Marjanova, T. ve Sofijanov, E. (2014), "Corporate Mission Statement and Business Performance: Through the Prism of Macedonian Companies". *Balkan Social Science Review*, 3 (1),179-198.
- Jungblut, J. ve Jungblut, M. (2017), "All Different? All Equal? Differentiation of Universities' Mission Statements and Excellence Initiatives in Germany", *Science & Public Policy (SPP)*, 44(4),535-545.
- Kavak, Ç. (2009), "Bilgi Ekonomisinde İnovasyon Kavramı ve Temel Göstergeleri", *Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, 617-628.
- Kibuuka, H. E. (2001), "Vision and Mission Statement in Christian Higher Educational Management in Eastern Africa", *Journal of Research on Christian Education*, 10, 87-114.
- Lawson, B. ve Samson, D. (2001), "Developing Innovation Capability in Organisations: A Dynamic Capabilities Approach", *International Journal of Innovation Management*, 5(3), 377-400.
- Lee, Y. (2015), "Evaluating and Extending Innovation Indicators for Innovation Policy", *Research Evaluation*, 24(4), 471-488.
- Manyuchi, A. E. (2018), "Conceptualizing and Institutions Facilitating 'Use' of Innovation Indicators in South Africa's Science, Technology and Innovation Policymaking", *African Journal of Science, Technology, Innovation and Development*, 10(4), 483-492.
- Mathews, B. (2015), "Correctional Agency Mission Statements: Can We Do Better?", *Corrections Today*, 77(1),52-54.
- Morphew, C. C. ve Hartley, M. (2006), "Mission Statements: A Thematic Analysis of Rhetoric across Institutional Type", *Journal of Higher Education*, 77(3),456-471.
- Özbek, H. ve Atik H. (2013), "İnovasyon Göstergeleri Bakımından Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkeleri Arasındaki Yeri: İstatistiksel Bir Analiz", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 42, 193-210.
- Özdem, G. (2011), "Yükseköğretim Kurumlarının Stratejik Planlarında Yer Alan Vizyon ve Misyon İfadelerinin Analizi", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4),1869-1894.
- Reisman, B. (1986), "Management Theory and Agency Management: A New Compatibility. Social Casework", *The Journal of Contemporary Social Work*, 67(7), 387-393.
- Saatçioğlu, C. ve Bildirici, Ü. (2017), "İnovasyon Göstergeleri Bakımından Türkiye'nin OECD Ülkeleri Arasındaki Yeri: Ekonometrik Bir Uygulama", *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5 (4), 44-56.
- Sevier, R. A. (2003), "Fine-tuning Your Mission: Your Mission Statement Can Put You Right on Top of Your Market—or Make You Irrelevant", *Marketing University Business*, 6(2), 292-295.
- Sungur, O., Aydın, H.İ. ve Eren, M.V. (2016), "Türkiye'de ArGe, İnovasyon, İhracat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Asimetrik Nedensellik Analizi", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 173-192.
- Süt, E. ve Çetin, A. K. (2018), "İnovasyon Göstergesi Olarak İnovasyon Endeksleri", *Uluslararası Turizm, İşletme, Ekonomi Dergisi*, 2(2), 299-309.
- Taylor, B. J. ve Morphew, C. (2010), "An Analysis of Baccalaureate College Mission Statements", *Research in Higher Education*, 51(5),483-503.
- Tüylüoğlu, Ş., Saraç, Ş. (2012), "Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde İnovasyonun Belirleyicileri: Ampirik Bir Analiz", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 39-74.
- Unceta, A., Castro-Spila, J. ve Garcia Fronti, J. (2016), "Social innovation indicators. Innovation", *The European Journal of Social Sciences*, 29(2), 192-204.
- Velcoff, J. ve Ferrari, J. R. (2006), "Perceptions of University Mission Statement by Senior Administrators: Relating to Faculty Engagement", *Christian Higher Education*, 5 (4), 329-339.
- Yıldırım, S. (2011), "İnovasyonun Makroekonomik Belirleyicileri", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (13), 53-68.

Yıldız, R. (2016), "Üniversitenin Misyonu, Yeni Kurulan Üniversiteler ve Yerel Kalkınma Önceliği", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 47, 65-84.

Zandstra, A. M. (2012), "Mission Statements of Christian Elementary Schools in the United States and the Netherlands", *Journal of Research on Christian Education*, 21(2),116-131.

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarih : 6/11/1981 Sayı : 17506.